

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Рада Бориславова Славинска

за дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“

по професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по...

докторска програма „Методика на обучението по музика“

с автор Тонг Гуиянг

тема: „Сравнително изследване на идеите за музикално образование на Сяо Юмей и

Золтан Кодай“

научен ръководител: проф. д-р Цветанка Костадинова Коловска-Змеева

Общо представяне на процедурата и получените за рецензиране материали

Със заповед на Ректора на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ №РД-27-109 от 20.07.2023 г. и на основание чл. 31, ал. 1 на ППЗРАСРБ и решение на Факултетния съвет при Факултет „Музикална педагогика“ (Протокол №12 от 13.07.2023) съм назначена за член на научно жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на Тонг Гуиянг на тема „Сравнително изследване на идеите за музикално образование на Сяо Юмей и Золтан Кодай“. Процедурата е за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование 1.3. Педагогика на обучението по... Автор на дисертационния труд е Тонг Гуиянг – докторант редовна форма на обучение по докторска програма „Методика на обучението по музика“ към катедра „Музикална педагогика и дирижиране“, АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“.

Докторант Тонг Гуиянг е представила комплект от документи (на хартиен и на електронен носител), свързани с процедурата по защита на дисертационния труд, както и 4 публикации („Изследване върху формирането и съдържанието на възгледите за музикално образование на Золтан Кодай“, „Вдъхновение от мислите за музикално образование на Сяо Юмей и Золтан Кодай“, „Идеите за развитие на музикалното образование за деца на Сяо Юмей и Золтан Кодай“, „Сравнително изследване на идеите за музикално образование на Сяо Юмей и Золтан Кодай“), свързани с темата на разглежданата дисертация. Нямам забележки към представените документи и материали, освен различните транскрипции на кирилица и латиница на името на докторанта в предоставените документи – в автобиографията и първата публикация Тун Гуей-ин (Tun Guei-in), в другите три публикации Тонг Гуиянг, а в самата дисертация и автореферат Тонг Гуиянг (Tong Guiying,) което предизвиква объркване.

Кратки биографични данни за докторанта

От автобиографичната справка, представена от магистъра по музикознание и наш докторант Тонг Гуиянг разбираме, че разглеждаме научния труд на вече изявен изследовател. Самата тя утвърден изпълнител и преподавател по традиционния китайски инструмент гуджън, през 11-те години преподавателска дейност е подготвила над 100 студенти, намерили своята реализация като изпълнители или преподаватели. Изпълнителските ѝ умения я превръщат в желан гост в множество

официално организирани концерти в различни градове и провинции на Китай, в записи на регионалните медии, а съвместните ѝ концерти с изявени нейни студенти са неразделна част от т. нар. художествена практика.

Впечатляваща част от биографията на Гуиянг са изследванията с различна насоченост – трите публикувани монографии, над 20-те научни публикации, три от които са наградени, както и четирите регистрирани патента за полезен модел. Педагогическата и организационна дейност на докторанта също е респектираща – участник и/или ръководител на 9 научно-изследователски проекти, над 20 награди за научен ръководител, три награди за подготовка на учители. Членуванията в различни професионални организации като Китайската асоциация на музикантите, Асоциацията за етническа инструментална музика на провинция Хейлундзян, Специалния комитет по гуджън на Асоциацията на музикантите на провинция Хейлундзян, председателството на Съвета за гуджън към Асоциацията на музикантите на град Дацин, както и позицията на доцент по „Гуджън“ в консерваторията на Хуейджоуския университет говорят за утвърдена позиция на Тонг Гуиянг на задълбочен специалист, педагог, изследовател и изпълнител в многомилionenната музикална общност на Китай.

Актуалност на тематиката

Дисертационният труд „Сравнително изследване на идеите за музикално образование на Сяо Юмей и Золтан Кодай“ обхваща тематика, неразглеждана до този момент в българското музикознание, а именно – приложението на идеите на Золтан Кодай в съвременното обучение по музика в Китай, както и запознаване на българската научна аудитория с личността и делото на Сяо Юмей. С оглед на повишения международен обмен на идеи относно развитието на музикалната педагогика, може да се приеме, че темата е актуална и извън границите на България.

Оценка на дисертационния труд

Дисертацията на Тонг Гуиянг е с общ обем 179 страници. Текстът е разпределен в шест глави, въведение, заключение, приноси и библиография, състояща се от 79 заглавия. Като изграждаща концепция се забелязва градация в конкретиката – от широко информативното за двамата музикални педагози до конкретното в изследванията и приложението на техните идеи. В същността си разработката проследява развитието на музикално-педагогическото дело в по-новата история на Китай и систематизира научните трудове в тази насока. Езикът на дисертацията е четивен и независимо от срещаните се грешки – според мен технически и основно от рода на изтървани букви и сляти думи – представлява демонстрация на превъзходно ползване на богатите възможности на българския език. Реално трудът представлява научно систематизиране, хронологично подреждане и синтезирано анонсиране на голям брой теоретични източници, както и проследяване на изследванията върху вграждане на идеите на Золтан Кодай в китайското музикално образование.

Първа глава „Формиране и съдържание на идеите за музикално образование на Сяо Юмей“ по същество представлява исторически преглед на най-разпространените педагогически почини в Европа и Америка в началото на 20-ти век, на биографията и идеите на основоположника на съвременното музикално образование в Китай – Сяо

Юмей. Информацията е поднесена синтезирано. Текстът е наситен с цитати, показващи ползване на обширен кръг източници. Главата е разделена на 15 подтеми на четирите основни теми, коректно разграничени в заглавията и подзаглавията си и с големина около 1-2 страници, изключително тезисно, без задълбаване. Всяка подтема завършва с 1-2 синтезиращи изречения, проследяващи конкретиката на темата.

Втора глава „Трите етапа на практическото изследване на Сяо Юмей и идеите му за музикално образование“ разглежда в подробности теоретичното наследство на Сяо Юмей и неговия жизнен професионален път, идеите му, разпределено в три раздела и 11 подтеми. Изключително висок процент от главата са цитирания, което показва дълбоко познание върху теоретичното наследство на големия китайски педагог. Докторантът представя и сбит преразказ на професионалното житие на Сяо Юмей.

Трета глава „Формиране и съдържание на идеите за музикално образование на Кодай“ разглежда биографията, възгледите и наследството на Золтан Кодай, разделено в 22 подтеми. Представено е интересно и сбито, с акцент върху идеите на Кодай и предпоставките за тях. Някои от разделите са твърде кратки – напр. раздел 3.4. „Методиката на Кодай“ е разгледан върху 3 страници с 5 подтеми (две от подтемите са с по един кратък абзац), но общата концепция и идейност следва логически.

Четвърта глава „Разпространение на системата на музикално образование на Золтан Кодай в Китай“ разглежда влиянието на идеите на Кодай върху китайската музикално-образователна система. Това е най-обемната глава – 50 страници. Засегнати са десетки научни изследвания на различни китайски учени и педагози относно приложението на системата Кодай. Хронологично са систематизирани форумите и организациите за внедряване на системата. Особено акцентирано е върху трудовете на Ян Лимей. Проследени са и преводите на западни научни трудове върху творчеството на Кодай като „Методика на Кодай 1 част: комплексно музикално образование“ от Лоис Чокси, „Принципите на Кодай в практиката“ на Ержибет Сони и др., както и на преките лекционни курсове на Сесилия Зелман Русинкони, Михалих Парсеас, Кейси Бенедикт и др. По същество тази глава представлява синтезирана панорама на приложението и изследванията върху педагогическите принципи на Кодай и всъщност е своеобразен изключително обемен литературен обзор.

Пета глава „Сравнително изследване на идеите за музикално образование на Сяо Юмей и Кодай“, независимо от факта, че формулира пряко темата на дисертационния труд, е кратък раздел от 10-тина страници, в който се съпоставят някои факти и съждения от вече представените в първите три глави като паралели в историческата обстановка на Унгария и Китай, на опората в народната музика, сходни идейно формиращи обстоятелства, разлики в някои разбирания на двамата големи музикални педагози и др.

Шеста глава – „Вдъхновение от идеите за музикалното образование на Сяо Юмей и Кодай“ разглежда най-новата история на музикалната педагогика в Китай. Представени са най-новите научни разработки от различни китайски учени и очертаване на националната политика спрямо музикалното образование в Китай. В тази глава докторантът леко се отдалечава от темата, тъй като представя дефинитивни определения на редица известни педагогически почини и твърде обобщено и комбинирано представя въвеждането на различни европейски системи в преподаването

на музика в Китай. Същевременно, именно тук дисертантът за първи път споменава собствения си педагогически опит и примери за прилагането на идеите на Юмей и Кодай в пряката преподавателска дейност на Тонг Гуиянг.

За да се състави тази своеобразна панорама на педагогическите научни разработки относно музикално-педагогическото дело в Китай са вложени огромно количество време, труд и усърдие. Ползвани са множество източници, които често не са пряко споменавани в текста, което в известна степен намалява научната тежест на иначе прекрасно поднесения текст.

В личните си мотиви за избор на темата Тонг Гуиянг посочва, че *„В настоящия дисертационен труд са интерпретирани идеите за музикално образование на Сяо Юмей и Золтан Кодай. Съпоставени са сходствата и разликите между тях. На тази основа са предложени възможни и осъществими начини за развитие и възраждане на музикалното образование в Китай. Това изследване има изключително важно значение за настоящата ситуация в образованието.“* Проследявайки цялостния текст забелязах основно проследяване на чуждите интерпретации (и то най-вече на идеите на Кодай) и тяхното приложение в китайското музикално образование. Самата г-жа Гуиянг определя „изследването“ си като „съпоставка“ и тази съпоставка е предимно фактологична.

Приноси и значимост на научната разработка и на публикациите по темата на дисертационния труд

Приносът на дисертанта е основно в систематизирането на китайските научни трудове по музикална педагогика. От информативна гледна точка трудът се очертава като приносен както за българското, така и за китайското музикознание, тъй като дава подробна и детайлна панорама на теоретичните разработки в китайската музикално-образователна система във всички етапи на образованието.

Препоръки

Трудът е много четивен и информативен, но имам някои препоръки. В много цитирания не са конкретизирани детайлно източниците и върху това следва да се помисли. Освен това в първите глави липсват обобщаващи раздели, които да направят пряка връзка с темата. Лично аз бях смутена от библиографията на ползваната литература, предложена с йероглифното китайско писмо. В четирите публикации по темата също има използвани китайски източници, но техните заглавия са преведени, докато в самата дисертация са предложени единствено на китайски. Този факт затруднява журито да се ориентира за насочеността на ползваната литература. Желателно е Тонг Гуиянг да остави екземпляр от дисертацията за ползване в бъдещи научни разработки и тези преводи на заглавията ще са от полза на изследователите. Липсват ми и български източници. В четирите предложени публикации по темата са използвани научни трудове на Цветанка Коловска, Лилия Бабакова, Светослав Карагенов, а в окончателния вариант на дисертацията тези трудове отпадат от библиографската справка. Все пак, дори да бъде публикуван в Китай, трудът е създаден и защитен в България и е редно да бъдат включени и български учени.

Автореферат

Авторефератът на дисертационния труд „Сравнително изследване на идеите за музикално образование на Сяо Юмей и Золтан Кодай“ отговаря в пълна степен на изискванията за синтезиране на цялостната разработка в размер на 30 страници, формат А4. Всички приноси, особено важни части от теоретичния труд са изтъкнати или предложени в „компресиран“ вид, което позволява пълноценно представяне на различните аспекти от теоретичния труд. Умението да синтезира материята е допълнителен показател за изследователските качества на Тонг Гуиянг и познанието ѝ върху конкретиката на темата.

Заклучение

Независимо от моите препоръки, от цялостната реализация на научната разработка и съпътстващите обучението дейности проличава, че по време на обучението си докторантът е извършил сериозна по обем образователна и издирвателна дейност. Дисертационният труд синтезира голямо количество теоретичен материал, въз основа на който са получени приноси резултати. Също така показва, че докторант Тонг Гуиянг притежава задълбочени теоретични знания по научното направление „Педагогика на обучението по...“ и по-специално – в направление „Методика на обучението по музика“, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научна разработка. В разглеждания труд са налице резултати, които представляват принос в музикално-педагогическата наука. Представените материали съответстват на специфичните изисквания на факултет „Музикална педагогика“, приети във връзка с Правилника на АМТТИИ за приложение на ЗРАСРБ. Поради гореизложеното, давам своята положителна оценка за научната разработка, представена в дисертационния труд, автореферат, постигнатите резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Тонг Гуиянг в област на висше образование: 1.3 Педагогика на обучението по..., докторска програма „Методика на обучението по музика“.

Поздравявам Тонг Гуиянг за сериозната и задълбочена научна разработка. Поздравявам и нейния научен ръководител проф. д-р Цветанка Коловска за успешното насочване и постигането на убедителния краен резултат.

17.09.2023 г.

Изготвил рецензията:

доц. д-р Рада Славинска